

'Wij willen een ander Europa'

'Als je solidariteit wilt, dan moet je Europa sterker maken.' Tineke Strik is de nummer twee van GroenLinks voor de verkiezingen voor het Europees Parlement op 23 mei. Ze neemt veel kennis over migratierecht mee naar Brussel. Op dit beleidsterrein ziet ze voor Europa een belangrijke rol. 'Eén van mijn prioriteiten is dat elke asielzoeker daadwerkelijk toegang heeft tot een goede procedure.'

Kathinka Minzinga

Europa leeft bij GroenLinks, het heeft vrede en stabiliteit gebracht. De kandidatencommissie ziet in jou een effectieve Europarlementariër. Wat is volgens jou de belangrijkste focus voor de Groenen in de komende tien jaar?

'Europa staat op een kruispunt. Na vele jaren stabiliteit zie je dat, ten gevolge van de opkomst van het populisme, het wij-zij denken is toegenomen met accenten op verschillen. Dat zie je bijvoorbeeld als het gaat over de plek van migranten of over de rol

bedreigend is voor onze waarden. Die kernwaarden van de rechtsstaat zijn fundamenteel om de democratieën in stand te houden. Het is belangrijk dat de landen één richting opkijken als het gaat om de vraag op welke waarden onze samenleving nu gebaseerd moet zijn.

'We willen een ander Europa, maar er moet wel samenwerking zijn'

van het kapitaal, maar je ziet het ook tussen de lidstaten onderling. Door de schuldencrisis hebben de zuidelijke lidstaten het heel zwaar. Ik vind dat ze teveel aan hun lot worden overgelaten. Dat gebeurt ten aanzien van armoede, maar ook ten aanzien van vluchtelingen. Dan heb je de Oostelijke lidstaten met een geheel eigen problematiek. Eenmaal binnengetroten trekken ze zich minder aan van de regels van de EU. Dat zou kunnen leiden tot een implosie van de EU, wat heel erg

Ik zou ook heel graag hebben dat mensen meer vertrouwen en geloof hebben in die Europese samenwerking. Dan moeten ze beter zien en ervaren wat de betekenis van Europa voor hen persoonlijk is. Nu worden grote bedrijven ontzien, er is belastingontwijking, de marktwerking staat voorop. Zo voelen mensen zich in de kou staan en voed je populistten. Sinds de economische crisis is het wantrouwen scherper geworden. Ik werk graag aan meer solidariteit tussen de lidstaten

en voor mensen die minder kansen hebben. Het huidige Europese beleid komt voort uit politieke keuzes die niet de onze zijn. Wij willen een ander Europa, maar er moet wel Europese samenwerking zijn.'

Wij hebben een mooi verkiezingsprogramma vastgesteld. Hoe kun jij aan de hand van ons partijprogramma mensen enthousiasmeren om te stemmen voor Europa?

'Wij kunnen in Europees verband iets doen aan de thema's die mensen belangrijk vinden: de klimaatproblematiek gaat de grenzen over. Onze welvaart, de democratie, de behandeling van minderheden, de landbouw, de natuur: we kunnen dat al lang niet meer alleen. Als je bang bent voor het recht van de sterksten en je wilt solidariteit, dan zul je Europa sterker moeten maken. Als mensen meer zekerheden willen, kunnen ze ook overtuigd worden om richting Europa te kijken. De globalisering is een feit en de handel is grensoverschrijdend, door samenwerking kun je zorgen dat werknemers beter beschermd worden, dat er een minimum aan welvaart wordt gegaran-

Eerste Kamerlid Tineke Strik strijdt voor een solidair Europa

deerd. Dan wordt het wel een ander Europa. De angst speelt dat mensen uit andere lidstaten arbeidskrachten in Nederland wegconcurreren. De Detacheringsrichtlijn is gerepareerd, maar nog niet volledig. Wat ons betreft mag er geen financieel voordeel te halen zijn uit het feit dat je iemand uit een ander land in dienst neemt. Verder moet je blijven investeren in je eigen mensen. Maar een grote arbeidsmarkt heeft ook veel voordelen, waar ook veel Nederlanders gebruik van maken. Over de grenzen kijken verrijkt ons. En samen sta je ook sterker ten opzichte van de rest van de wereld.

Ik ben voor een transparant besluitvormingsproces. We moeten weten wat de ministers van de lidstaten zeggen, dat moet openbaar zijn. Naar buiten komt nu alleen een gezamenlijk besluit. Er worden politieke keuzes gemaakt in de Raad van Ministers. Het zijn onze ministers. Ik sta voor de prioriteiten van ons verkiezingsprogramma: klimaat, solidariteit, de rechtsstaat, zorgen dat landen weer lucht krijgen zodat ze weer kunnen investeren in hun publieke sector.'

Welke partijen zijn onze partners binnen het Europees Parlement?

'Scheidslijnen lopen per thema door verschillende fracties heen. We moeten onderhandelen en draagvlak zoeken per onderwerp. Stapje voor stapje zaken voor elkaar krijgen. Ik hoop in de LIBE-commissie te komen, dat is de Commissie Burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken. Als jurist met een wetenschappelijke carrière en netwerk kan ik daar veel kennis binnenbrengen.'

Heb je op het terrein van het Europees asielbeleid ook invloed als Europarlementariër?

'Jazeker, het Europees Parlement is medewetgever, dus voor alle richtlijnen en verordeningen is de instemming van het Parlement nodig. Eén van mijn prioriteiten is dat elke asielzoeker

daadwerkelijk toegang heeft tot een goede asielprocedure. Momenteel werk ik aan een rapport voor de Raad van Europa waarin ik laat zien dat veel landen aan hun grenzen asielzoekers terugsturen zonder enig individueel onderzoek. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens eiste in 2012 dat het land waarheen een asielzoe-

'We moeten onderhandelen en draagvlak krijgen per onderwerp'

ker teruggestuurd wordt, veilig moet zijn. Sindsdien zoeken de lidstaten de mazen op. Bij terugzending worden mensen vastgezet in transitlanden zonder dat daar een asielprocedure is. Binnen de EU zal ik mij ook hier graag voor inzetten. De lidstaten moeten zich houden aan verdragen en de eigen Europese normen. Om meer speelruimte te hebben, sluiten landen nu informele overeenkomsten met derde landen; dit is een grijze zone zonder rechterlijke of democratische controle. Ik wil dat meer naar het parlement toetrekken. In het algemeen wordt het effect van nieuwe wetgeving onderzocht door middel van impact assessment, maar bij het aangaan van dergelijke migratiedeals gebeurt dat niet. Wat zijn de effecten op de mensenrechten? Door feiten aan te dragen en deze ten grondslag te leggen aan resoluties, kun je de Commissie en de lidstaten dwingen om daar iets mee te doen.'

In hoeverre is het Europees Parlement, als je bijvoorbeeld kijkt naar de rechtsstatelijke ontwikkeling van Hongarije, een papieren tijger?

'Je maakt niet in één keer grote stappen, maar toch zijn de effecten van het rapport van Judith Sargentini en de stappen van de Europese Commissie

enorm. Het heeft eraan bijgedragen dat ook zijn eigen partij, de EVP, kritisch is naar president Victor Orbán. Deze uitingen zijn een enorme steun voor de mensen die daar wonen. Het feit dat ze gehoord en gezien worden en dat er voor hen wordt opgekomen, motiveert hen om te blijven knokken. Het belangrijkste moet immers bin-

nenslands gebeuren. Er is nu een fonds opgericht voor rechtsstatelijke ontwikkeling. Het geld gaat nu niet rechtstreeks naar de regering, maar naar organisaties die de rechtsstaat opbouwen. Tegelijkertijd moet de EU veel meer doen om te voorkomen dat de Europese normen en waarden niet overal gelden. Regeringsleiders moeten elkaar aanspreken en schendingen moeten ook echt gevolgen hebben voor de betreffende regering.'

In het verkiezingsprogramma zie ik het woord 'eerlijk' steeds weer terugkomen. Dat is eigenlijk een waarde, vind je niet? 'Het betekent in wezen solidariteit: dat iedereen tot zijn recht komt en dat lasten eerlijk verdeeld worden. Daar staan we voor!'

Tineke Strik staat tweede op de kandidatenlijst van GroenLinks voor de verkiezingen van het Europees Parlement. De afgelopen twaalf jaar was ze Eerste Kamerlid en fractievoorzitter. In die periode was zij ook lid van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa. Strik is universitair hoofddocent migratierecht aan de Radboud Universiteit.